

Vlaamse middelen voor Fietsroutes en fietsinfrastructuur

Sofie Van Campenhout
DMOW, Voorzitter
beleidswerkgroep fiets

Vlaanderen
is mobiliteit &
openbare werken

mei 2022

Inhoud

Focus op Fietsinfrastructuur = infrastructurele inrichting van een weg of weggedeelte ten gunste van het fietsverkeer

-> **niet** in dit overzicht: middelen voor mobipunten, stallingen, ...

1. MOW = departement MOW + Agentschap Wegen en Verkeer + De Vlaamse Waterweg + De Werkvennootschap + Lantis.

- > GEWESTWEGEN -> samenwerkingsovereenkomsten, GIP, relance
- > GEMEENTEWEGEN -> subsidies

2. ABB = Agentschap voor Binnenlands Bestuur

- > GEMEENTEWEGEN -> subsidies voor fietsinfrastructuur via het 'Kopenhagenplan' (relancesubsidies Vlaamse Veerkracht n.a.v. Covid19)

1. MOW

GIP = Geïntegreerd Investeringsprogramma = alle eigen investeringen van de MOW-entiteiten + subsidies/samenwerkingsovereenkomsten

'GIP-groeipad' fietsinvesteringen 2019 – 2023/24 (*)

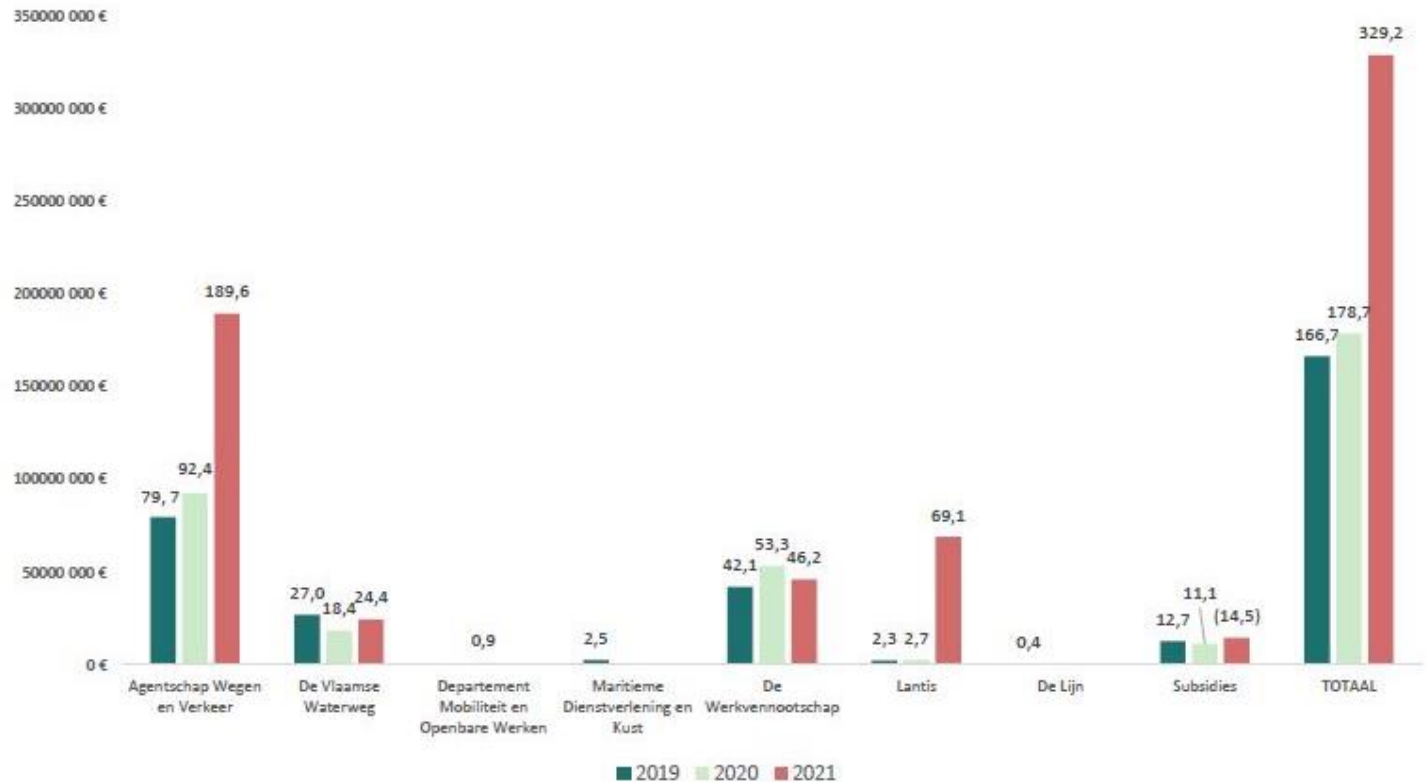
'Groeipad' = al het extra MOW-budget om tussen 2019 en 2023 van 166,7 euro fietsinvesteringen naar +- **300 miljoen euro** te groeien. Dat groeipad omvat zowel de subsidies (extra middelen voor fietsfonds) als de extra middelen voor de MOW-entiteiten.

N.a.v. Covid19: extra relancebudget van 125 miljoen euro per jaar in 2021 en 2022 – bovenop het groeipad.

(*) 2023 is het laatste volledige begrotingsjaar van de Vlaamse Regering

1. MOW

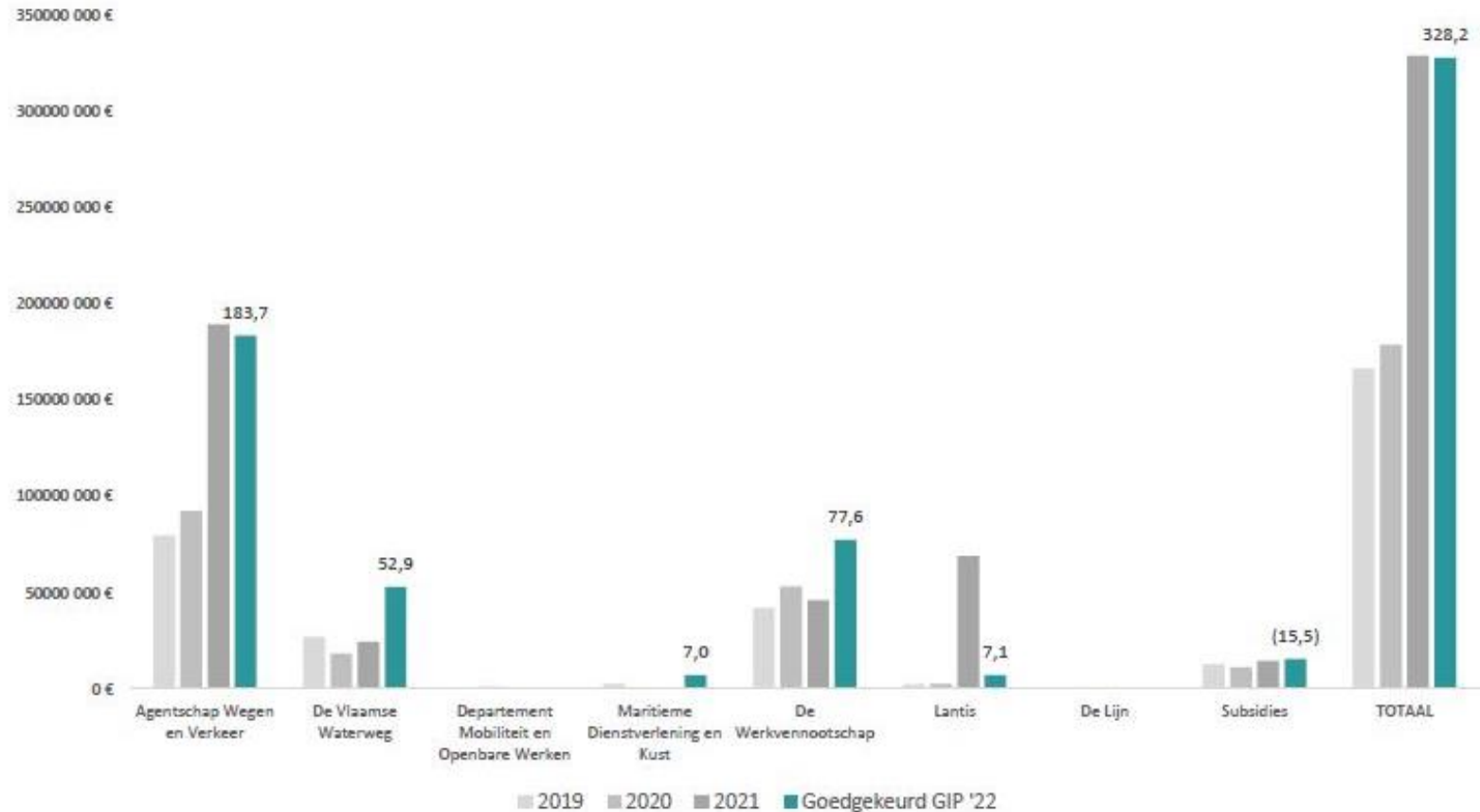
GIP-groeipad fietsinvesteringen 2019 – 2024 -> vastleggingen fiets 2019 -2021

1. MOW

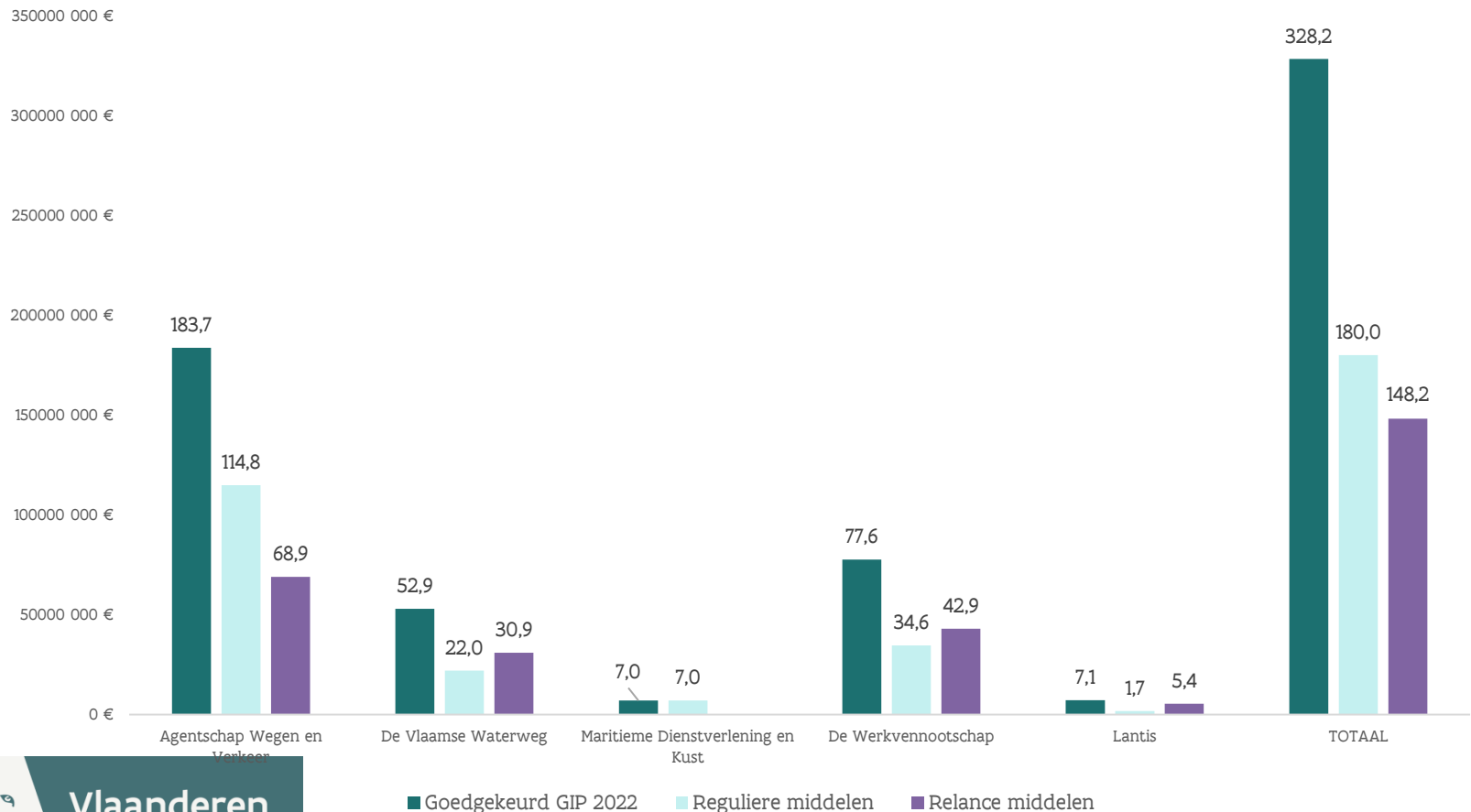
GIP-groeipad fietsinvesteringen 2019 – 2024

-> fietsinvesteringen binnen het goedgekeurde GIP 2022

1. MOW

GIP-groeipad fietsinvesteringen 2019 – 2024 -> Relancemiddelen fiets in het goedgekeurde GIP 2022

1. MOW - gewestwegen

- > GEWESTWEGEN/gronden in eigendom van het GEWEST
 - > geïntegreerd investeringsprogramma (GIP)
 - > samenwerkingsovereenkomsten
 - > extra fietsinvesteringen 'relance'

- > GEMEENTEWEGEN -> subsidies

1. MOW - gewestwegen

- Naast eigen projecten op het GIP (inclusief relancedossiers), komen op het GIP ook de samenwerkingsovereenkomsten (SO's) tussen lokale overheden en het AWW.
- Er zijn **9 gereguleerde type-SO's** opgenomen in het BVR (*)
- Kader: de gemeentelijke of regionale mobiliteitsplanning
- Alle infrastructuurprojecten > 500.000 euro volgen de BVR-methodiek (start- en projectnota en projectstuurgroep)
- Belangrijkste SO's met focus op fiets :
 - SO I 'herinrichting van een gewestweg': gewest is trekker
 - SO VI 'aanleg/verbetering van fietsinfrastructuur langs gewestwegen door de gemeente': gemeente is trekker
 - SO V 'aanleg/herinrichting van een schoolbuurt aan een gewestweg door de gemeente': gemeente is trekker

(*) hiernaast bestaan er ook 'ad hoc' samenwerkingsovereenkomsten voor specifieke projecten

1. MOW - gewestwegen

Bijkomende info, inclusief een overzicht van de 9 gereguleerde samenwerkingsovereenkomsten:

Regiomanagers AWW

+

<https://mobielvlaanderen.be/overheden/lokaal-mobiliteitsbeleid/samenwerkingsovereenkomsten>

<https://mobielvlaanderen.be/overheden/lokaal-mobiliteitsbeleid/projecten>

1. MOW – subsidies op gemeentewegen

> GEWESTWEGEN

> GEMEENTEWEGEN -> **subsidies**

1. BFF

- ✓ Ongelijkvloerse kruising met gewestweg
- ✓ Fietsfonds, incl. fietssnelwegen
- ✓ Niet-Fietsfonds, incl. fietssnelwegen

2. Veilig schoolverkeer (schoolbuurten, -omgevingen en -routes)

3. Alternatief voor gewestweg

4. Ontsluiting van een tewerkstellings-, winkel of dienstzone van bovenlokaal belang

1. MOW – subsidies op gemeentewegen

GEMEENTEWEGEN -> **SUBSIDIES**

- Kader= de gemeentelijke of regionale mobiliteitsplanning
- Alle infrastructuurprojecten > 500.000 euro volgen de BVR-methodiek (start- en projectnota en projectstuurgroep)
<https://mobielvlaanderen.be/overheden/lokaal-mobiliteitsbeleid/projectsubsidies>
- subsidies voor kleinere ingrepen in schoolomgevingen (SVSO) en schoolbuurten (SVSR) vallen onder een andere regelgeving (volgen de BVR-methodiek niet)

1. MOW – subsidies op gemeentewegen

1. BFF

- ✓ Ongelijkvloerse kruising gemeenteweg met gewestweg
- ✓ Fietsfonds, incl. fietssnelwegen
- ✓ Niet-Fietsfonds, incl. fietssnelwegen

2. Veilig schoolverkeer: schoolbuurten (AWV), schoolomgevingen (SVSO) en schoolroutes (SVSR)

3. Alternatief voor gewestweg

4. Ontsluiting van een tewerkstellings-, winkel of dienstzone van bovenlokaal belang

Voorwaarde voor alle bovenstaande subsidies behalve SVSO en SVSR: de gemeente beschikt over een definitief vastgesteld (inter)gemeentelijk mobiliteitsplan. Deze voorwaarde blijft gelden tot er een regionaal mobiliteitsplan is goedgekeurd voor de vervoerregio waartoe de gemeente behoort.

1. MOW

subsidies op gemeentewegen – BFF

1. Op het BFF, steeds inclusief de fietssnelwegen

- ✓ AWW: Ongelijkvloerse kruising van BFF met een gewestweg
 - 100% van de kostprijs van de studie- en toezichtskosten en de kosten voor de werken
 - Geen tussenkomst voor grondverwervingen
 - De brug/tunnel komt achteraf in beheer bij de stad/gemeente
- De aanleg van nieuwe, ongelijkvloers kruisende, gemeentelijke fietsinfrastructuur op trajecten van het bovenlokaal functioneel fietsroutenetwerk boven of onder gewestwegen (niet SO VI of SO I).

✓ Fietsfonds

✓ Niet-Fietsfonds

1. MOW

subsidies op gemeentewegen - BFF

- ✓ Ongelijkvloerse kruising met een gewestweg
- ✓ dMOW + provincie: **Fietsfonds**
 - 50% Vlaamse subsidies bovenop ten minste 40% provinciale subsidies. Het Gewest betaalt 50% van de kosten voor de **werken**
 - Subsidie wordt betaald via de provincie (1 'loket')
 - Fietssnelwegen: bijkomend 50% van de kostprijs van de studie- en toezichtskosten én voor de eventuele verwerving van gronden
 - <https://www.vlaanderen.be/subsidies-voor-fietsvoorzieningen-op-het-bovenlokaal-functioneel-fietsroutenetwerk-fietsfonds> en <https://mobielvlaanderen.be/overheden/lokaal-mobiliteitsbeleid/projecten/fietsinfrastructuurprojecten-gelegen-op-trajecten-van-het-bovenlokaal-functioneel-fietsroutenetwerk-langs-wegen-die-niet-onder-het-beheer-van-het-vlaams-gewest-vallen>
- ✓ Niet-Fietsfonds

1. MOW

subsidies op gemeentewegen - BFF

- ✓ Ongelijkvloerse kruising met een gewestweg
- ✓ Fietsfonds
- ✓ dMOW – **"Niet-Fietsfonds"**
 - Sommige projecten komen uitzonderlijk niet in aanmerking voor een provinciale subsidie via Fietsfonds. Subsidie via de Vlaamse Overheid is dan wel nog mogelijk.
 - Subsidie van 50% rechtstreeks aan de gemeente
 - Voorwaarden 'Niet-Fietsfonds' zijn gelijkaardig als voor 'Fietsfonds'
 - Erg beperkt - tot nu toe nog maar 1 subsidiedossier ingediend

<https://mobielvlaanderen.be/overheden/lokaal-mobiliteitsbeleid/projecten/fietsinfrastructuurprojecten-gelegen-op-trajecten-van-het-bovenlokaal-functioneel-fietsroutenetwerk-langs-wegen-die-niet-onder-het-beheer-van-het-vlaams-gewest-vallen>

1. MOW - gemeentewegen

> GEWESTWEGEN

> GEMEENTEWEGEN -> **subsidies**

1. BFF

- ✓ Ongelijkvloerse kruising met gewestweg
- ✓ Fietsfonds, incl. fietssnelwegen
- ✓ Niet-Fietsfonds, incl. fietssnelwegen

2. Veilig schoolverkeer (schoolbuurten, -omgevingen en -routes)

3. Alternatief voor gewestweg

4. Ontsluiting van een tewerkstellings-, winkel of dienstzone van bovenlokaal belang

Vlaanderen

is mobiliteit &
openbare werken

1. MOW

subsidies gemeentewegen – veilig schoolverkeer

2. Veilig Schoolverkeer: schoolbuurten, schoolomgevingen, schoolroutes

- ✓ **Schoolbuurten – Subsidie van AWW (cf. BVR 2013)**
 - Beveiliging van **schoolbuurten**, schooltoegang max 200m van de gewestweg
 - Hangt soms samen met de SO V voor het (her)inrichten van de schoolomgeving op de gewestweg
 - Grotere infrastructuurwerken, dus volgt de BVR-methodiek met projectstuurgroep, start- en projectnota
 - 50% van de kostprijs van de studie- en toezichtskosten en de kosten voor de werken: <https://mobielvlaanderen.be/overheden/lokaal-mobiliteitsbeleid/projecten/de-herinrichting-van-de-gemeenteweg-door-de-gemeente>

Mobiliteitsbrief
april 2021

1. MOW

subsidies gemeentewegen - veilig schoolverkeer

✓ dMOW – afd. Beleid en afd. Toegepast Mobiliteitsbeleid

Subsidie voor *kleinere* projecten in schoolomgevingen (SVSO)

- Subsidies voor schoolomgevingen, straal van 100m rond de schooltoegang
- Uitzonderlijk van toepassing op zowel gemeente- als gewestwegen
- Subsidies voor 50% van de werken
- Info en contact: <https://www.vlaanderen.be/subsidies-aan-gemeenten-voor-het-verbeteren-van-de-verkeersveiligheid-van-schoolomgevingen>

Mobiliteitsbrief
april 2021

1. MOW

subsidies gemeentewegen - veilig schoolverkeer

✓ dMOW – afd. Beleid en afd. Toegepast Mobiliteitsbeleid

Subsidie voor *kleinere* projecten op schoolroutes (SVSR)

- Plan Vlaamse Veerkracht: subsidies voor veilige **schoolroutes**. Schoolroute eindigt waar schoolomgeving begint (straal 100m) én ligt op 1 of meer gemeentewegen (<>SVSO subsidieert ook uitzonderlijk op gewestwegen)
- Subsidies voor 50% van de werken
- Niet voor fietsinfrastructuur op het BFF
- Info en contact: <https://www.vlaanderen.be/subsidies-aan-gemeenten-voor-het-verbeteren-van-de-verkeersveiligheid-van-schoolroutes-op-gemeentewegen>

Mobiliteitsbrief
april 2021

1. MOW – subsidies op gemeentewegen

> GEWESTWEGEN

> GEMEENTEWEGEN -> **subsidies**

1. BFF

- ✓ Ongelijkvloerse kruising met gewestweg
- ✓ Fietsfonds, incl. fietssnelwegen
- ✓ Niet-Fietsfonds, incl. fietssnelwegen

2. Veilig schoolverkeer (schoolbuurten, -omgevingen en – routes)

3. Alternatief voor gewestweg

4. Ontsluiting van een tewerkstellings-, winkel of dienstzone van bovenlokaal belang

1. MOW - subsidies op gemeentewegen alternatief voor een gewestweg

3. Alternatief voor een gewestweg

Ruimtelijke beperkingen op openbaar domein of inrichtingsprincipes van de gewestweg bemoeilijken de aanleg van kwalitatieve en veilige fietsinfrastructuur -> alternatieve infrastructuur op gemeenteweg kan gesubsidieerd worden

- ✓ AWW: <https://mobielvlaanderen.be/overheden/lokaal-mobiliteitsbeleid/projecten/de-aanleg-of-herinrichting-van-fietsinfrastructuur-langs-wegen-als-alternatief-voor-fietsinfrastructuur-langs-gewestwegen>
- ✓ Het Gewest betaalt een subsidie van 100% van de kostprijs van de studie- en toezichtskosten, de kosten voor de werken én voor de eventuele verwerving van gronden

1. MOW - subsidies gemeentewegen – tewerkstellings-, winkel- of dienstzone

4. Ontsluiting tewerkstellings-, winkel- of dienstzone van bovenlokaal belang

✓ **AWV**

- Projecten op gemeentewegen gericht op de duurzame ontsluiting van een tewerkstellings-, winkel of dienstzone van bovenlokaal belang of met een significante mobiliteitsimpact
- Voor eventuele werken op de aansluitende gewestweg wordt een SO afgesloten met het AWV
- Inrichting volgens STOP-principe
- 40% van de studie- en aanlegkosten voor de aanleg van nieuwe ontsluitingsinfrastructuur en 60% voor de herinrichting van bestaande infrastructuur, vanaf de rand van de zone in kwestie tot de aansluiting op de gewestweg;
- Geen subsidies voor eventuele grondverwervingen

<https://mobielvlaanderen.be/overheden/lokaal-mobiliteitsbeleid/projecten/de-aanleg-of-herinrichting-van-ontsluitingsinfrastructuur-op-gemeentewegen>

1. MOW – PRAKTISCH OVERZICHT

- > GEWESTWEGEN/gronden in eigendom van het GEWEST
 - > geïntegreerd investeringsprogramma (GIP)
 - > samenwerkingsovereenkomsten
 - > extra fietsinvesteringen 'relance'

- > GEMEENTEWEGEN -> subsidies
(via het AWW, de provincie en/of dMOW)

Nagaan voor welke subsidie(s) jouw specifiek project in aanmerking komt, kan via de subsidiewijzer:

<https://www.vlaanderen.be/mobiliteit-en-openbare-werken/te-voet-fiets-bromfiets/subsidies-aan-gemeenten-voor-fietsinfrastructuurprojecten>

2. ABB – Kopenhagenplan

- Wat?
- Welke projecten?
- Kwaliteitszorg
- Wat subsidiëren we?
- Procedure

2. ABB – Kopenhagenplan

Wat?

- ‘Kopenhagenplan’ kadert in Plan Vlaamse Veerkracht (relance) -> Europese middelen, dus ook Europese rapportering: Europa vraagt wat er met de middelen gerealiseerd werd: verhoging van fietscomfort, -conformiteit en/of -veiligheid -> aantal kilometers opgeven
- 26/2/2021 op Vlaamse Regering -> onmiddellijk in voege voor fietsprojecten met gemeentelijk aandeel **gegund NA 26/02/2021**
- 150 miljoen euro voor de periode 2021 - 2022
- Subsidie van 33,3% voor gemeentelijke fietsinfrastructuur: voor elke 2 euro die de stad/gemeente investeert, legt Vlaanderen 1 euro bij (verdeling via trekkingsrechten o.b.v. aantal inwoners)
- Subsidies mogelijk voor gemeentelijke projecten op én buiten het BFF. Op BFF blijven kiezen voor Fietsfonds (hoger subsidiepercentage, *zie verder: wat met ‘comfortmaatregelen’?*)

2. ABB – Kopenhagenplan

Welke projecten?

Zie volledige lijst op <https://lokaalbestuur.vlaanderen.be/subsidie/investeringen-in-fietsinfrastructuur-kopenhagen>

- ✓ (Her)aanleg van fietspaden en fietsstraten;
- ✓ Structureel onderhoud van fietspaden en fietsstraten;
- ✓ Maatregelen om sluipverkeer op landelijke wegen te verminderen (bv knip), zodat deze routes blijvend versterkt worden als fietsweg;
- ✓ Aanpassingen aan landelijke wegen die enkel voor traag verkeer ingericht worden (incl. landbouw);
- ✓ Trage wegen aanleggen als fietsdoorsteekjes.
- ✓ Aanleg of verplaatsing van de openbare verlichting in functie van realisatie van fietsinfrastructuur *(let op: subsidie aan een netbeheerder is in principe niet mogelijk – dossiers steeds te bekijken met ABB)*
- ✓ Punctuele (her)inrichting van kruispunten, verkeersinrichtingen en oversteekplaatsen, waaronder:
 - Verkeerslichten
 - Maatregelen die ingrijpen op het gemotoriseerd verkeer, met het oog op meer fietsveiligheid
 - De aanleg van kunstwerken (bruggen, tunnels, ...) die een onderdeel vormen van de fietsinfrastructuur.

2. ABB - Kopenhagenplan

- **Wat kan niet?**
 - ✓ Louter signalisatie en wegmarkeringen komen niet in aanmerking voor de subsidie. Bv. fietssuggestiestroken of fietszones
 - ✓ Gronden moeten in beheer komen bij de stad/gemeente, dus niet voor projecten op gewestwegen
 - ✓ Cumulatie met MOW-subsidies i.k.v. fietsfonds en schoolroutes is uitgesloten (cf. art 2)

2. ABB - Kopenhagenplan

- Overige cumulatie kan wél.

Bv subsidies voor toeristisch netwerk

- ✓ *De subsidie bedraagt maximaal één derde van het gemeentelijk aandeel in de kostprijs van de investeringsprojecten, na aftrek van eventuele andere verkregen of toegekende subsidies.*
- ✓ *Verrekening bij uitbetaling saldo.*

Bijvoorbeeld:

Investeringskost 125.000 Eur - gemeente trekt, dus gemeentelijk aandeel = 100%

	kEUR	%
Investeringskost	125	100
Subsidie toerisme	31,25	25
Tussensaldo voor Kopenhagen	$125 - 31,25 = 93,75$	75% van investeringskost
Subsidie Kopenhagen	31,25	33% van resterend gemeentelijk aandeel
Rest voor gemeente	62,5	

2. ABB – Kopenhagenplan

Kwaliteitszorg

- **Conforme fietsinfrastructuur** = duurzame lange termijn investeringen (nieuw/verbeteren)
- **Comfortmaatregelen** (bv nieuwe topklaag) kunnen in principe ook in het kader van relance. ABB bepaalt welke dossiers in aanmerking
> ook buiten het BFF en bij comfortmaatregelen de lat zo hoog mogelijk te leggen en het budget te gebruiken voor kwalitatieve dossiers!

Uitgangspunt: **Vademecum Fietsvoorzieningen = kwaliteitsnorm.**

De gemeenten kunnen nu 33% krijgen voor o.a. bruggen/tunnels, onteigeningen, ... die ze zonder het Kopenhagenplan 100% zelf moeten betalen

2. ABB – Kopenhagenplan

Kwaliteitszorg

Koppeling met MOW-BVR van 6 september 2019:

<https://mobielvlaanderen.be/overheden/lokaal-mobiliteitsbeleid/wetgeving-en-omzendbrieven>

- Project wordt voor de aanbesteding inhoudelijk getoetst door projectstuurgroep (PSG) -> verslag als functionele beoordeling bij dossier
- zelfde procedure als voor de dMOW-subsidies: start- en projectnota of unieke verantwoordingsnota via PSG (projectmethodologie MOW)
- Gemeente gebruikt het geld voor lokale fietsinvesteringen buiten het BFF of **KIEST op BFF** tussen 33%-subsidie (incl. onteigeningen en verlichting) of 90%/100% in de fietsfondsregeling.

2. ABB – Kopenhagenplan

”Wat subsidiëren we?”

- Kosten van de werken, ook in eigen beheer van de stad/gemeente
- Studiekosten, tenzij in eigen beheer van de stad/gemeente
- Onteigeningskosten
- Het is niet nodig dat stad/gemeente optreedt als aanbestedende overheid, gronden moeten wel in beheer zijn/komen van de lokale overheid
- De lokale overheid staat in voor de financiering (een provincie bv kan deze subsidie niet ontvangen)
- Wat met lopende projecten? Sleuteldatum voor de werken = gunning voor 26/02/21, onteigeningskosten of studiekosten mogen voordien gemaakt zijn. Advies van PSG (incl. eventuele bijsturingen aan het dossier) gebeurt voor de werken gegund worden.
- De PSG geeft enkel advies op de inhoud/kwaliteit van het dossier. Beslissing over het toekennen van subsidies gebeurt door het Agentschap Binnenlands Bestuur.

2. ABB – Kopenhagenplan

Procedure

- **Aanvragen?** via Loket voor Lokale besturen tot 30 september 2022
- **Facturen?** kunnen ingediend worden tot 15 september 2025, met bewijs van gunning en verslag van de projectstuurgroep
 - Informatie en contact:
 - ✓ <https://lokaalbestuur.vlaanderen.be/reliance/fietspadenfondsen@vlaanderen.be>
 - ✓ [regionale beleidsmedewerkers MOW](#) (voor inhoudelijke vragen en PSG-werking)

Bedankt voor jullie aandacht!

Vragen ?